

Aveit Breih-Izél...

DIHUNAMB!

Dastumaden deuviziek

GROEIT

Aveit Breihis er Morbihan

Renér :

ANDRÉÛ MELLAG

Pen-skriùagnour :

LOEIZ HERRIEU

Labourér-doar

Prizieu :

UN NIVÉREN.....

Deu Vlank

UR BLÉAD.....

Dek Blank

Kas en argant, ha rah er goulenneu, eit hum gomenandein pé eit en devout nivérenneu agen dastumaden, d'ANDRÉÛ MELLAG, 58, ru er Porh, én Orianl.

Kas el labourieu hag el libériu e sél er peh e lakér én dastumaden, de LOEIZ HERRIEU, ér Gohkér Penboret Kaudan (Morbihan).

(Dihuennet é admollein ha troein er peh e gavér é DIHUNAMB)

ROL

er girieu diés de gonpren hag e gaver én nivéren men

(Er girieu ne gaver ket amen e zou é rol en lér nivéren ketan)

ANHOR = ancre.	DISOHEIN = arriver, aboutir.
AZREBI = depuis (cet endroit)	DON = apprivoiser.
BEG-MOR = embouchure.	KEVREDIGE = association, so-
DERGEI = escalier.	ciété.
DIGRAS = beau, vigoureux.	MORAËR = homme de mer.
DIHAN = cessation, repos.	PENVËUEIN = étourdir.
<i>Dihannein</i> = cesser, reposer.	RUAN = aviron.
DIHOUIEK = ignorant. <i>Gouiek</i>	SOL = fond. <i>Monet d'er sol</i> =
= savant.	couler.

TI ER CHEMINAL BRAS

(Sâlet a houbé er lile 1872)

Ol en dud a ziar er miz e ia de breneu ou zreu de di er vrezér

CORBIERRE

Ru Hoche (étal kazern er Soudarded) ÉN ORIENT

Kavein e hrér inou : GUSKEMANTEU A BEP SORT : *Mihéraj*.
Gloanaj sei, lién koarh ha koton, gloan mérinoz ha molton, flanel,
jilleteu-jiboés, chaleu : MERSEREH, VELOUZ : *Plu, gloan ha ran eit*
guléieu ; ha kement danné e zou.

Ti Corbierre e huerh DANNÉ AG ER HETAN eit gobér guske-
manteu giz er vro ha neoah e vé MARHADMATOH en treu inou
eit é leh aral, *Er quellan digemér e hrér ag en ol.*

TUD EN TI E GONZ BRÉHONÉ

É T I E. G A D O N

(TI GUIOMAR KENT)

Hoarnajour

É korn ru en liz ha tachen Sant-Loeiz, ÉN ORIENT

É kavér de brenein :

Benùgér, torhelleu dor, ranjenneu eit el lonned, en ur gir ol en
hoarnaj é vé dobér anehé é ti ul labourér.

Balansou, pouizeu ha mezulieu, treilleris, fèrenneu, kautérieu ha
rah en treu rekis eit gobér er gegin.

MAT HA MARHADMAT

KONZEU FUR

D'en dud iouank,

Kloéreged, Studierion ha Skolaerion

Embér e vou digoret d'oh, de vonet er méz, dorieu er skolaj, hag é
héet, endro, d'er gér, devat hou ré karet. Hireh e hues, ama, d'en
dé zé ma veet digabestr, frankiz d'oh de ridek a glei hag a zcheu,
hemb en distéran soursi, kuit doh el labour spered hou pou lausket
a kosté aveit ur miz pé deu ?

Nen des nitra justoh aveit en tamig d'oh sé e réer d'oh ur
huéh én amzér : vad e hra d'oh hag eùé d'er ré en des karg
d'hou tiskein ; rak hou mistr, kerklous é l'oh en des dobér a zichuéh.
Michér ur helennér nen dé ket perpet karget a leuiné.

Neoah épad ma oh digol hag én ur hoari, hui hel gobér un impli
vat ag hous amzér. N'ankoéhet ket en dra men : mar doh hui
disket, bout e zou ré ha nen dint ket ; bout e zou ré ha ne houiant
ket memb nitra. Mar en des reit Doué spered d'oh, é ma eit ma
hreet d'er réral, profitein anehon. Hui zeli enta, épad en amzér e
lausker genoh, stréuein er Huirioné tro-ha-tro d'oh ha gobér
brezél d'er goal gredenneu lakeit é speredeu en dud a hur Bro get
er Galleued.

Bout e zou un nebed ahanoh hag en des grateit d'emb ou dehé
labouret get kalon épad ma veint er gér aveit gobér hanaüein én
ou hornad, *Dihunamb* hag er péh e hrér bremen én hur Bro aveit
adseüel inour er brehoneg. D'er ré zé ni e lar amen trugéré. Mes
ol e hellet gobér elsé.

Dobér hun es a voué sekouret, rak sterd é el labour ha nen
domb ket kalz é labourat. Hoar e vank d'emb eùé lies aveit gobér
rah er péh e chonjamb, mes get sekour mignoned kalonek é l'oh,
ni e zeï de ben ag er péh e fal d'emb gobér.

En ur valé dré-zé, divizet enta d'en ol penaus nen des nitra ésoh
eit diskein len er brehoneg, ha memb eit diskein er skriü ; laret
d'er Vreihis e gonzeet doh-té é ma un inour aveit-omb en devout

ur iez ker kaer el er brehoneg hag é teliamb perpet er honz étré-zomb. Hag eit diskoein skuir vat d'en ol, konzet hui-memb dalhmat er brehoneg.

D'hou kerent, d'hou predér, d'hou hoérezed, d'hou tud kar ha d'hou mignoned hag e zou troeit énep d'er brehoneg hag énep de Spered er vro, disket perak é teliamb bout Breihis, perak e teliamb goarn hur hiez, hur guskemanteu ha hur spered bro. Kerhet eüé de huélet er véléan e hanahet hag e zou marsé un tamig ankoéhus ; hag en ur vont én ou zi, huchet dehé a bouiz pen : *Dihonskamb !* A pe vou troeit grons ol béléan hur Bro a du get er brehoneg, nezé e vou groeit en hantér ag el labour.

Klasket eüé ur blank benak ha komenandeu de *Zihunamb*. Kaset genoh un nivéren a pe iet de valé ha diskoeit hi, en ur zeviz mat petra e tal d'emb gobér : ol en dud a spered e vou a du genemb.

Chetu el labour e houlennamb genoh, tud iouank ; ul labour forh és é d'hobér hag ol er ré ahanoh en des hoah én ou goahiad, goed er Vreihis koh, goed er Sent ag en amzér guécharal, e gavou un inour gobér ul labour ker mat, ker talvoudus eit hur Bro.

Arauk enta, pautred ha merhed iouank, aveit Breih karet labourret get kalon ⁽¹⁾.

LOEIZ HERRIEU.

Livreu Neüé É galleg :

Compte rendu illustré du Congrès de la Jeunesse catholique bretonne à Quimper.

El livrig sé, mollet é ti F. Simon, é Roaon, e zou lan a dreu kaer. Konz e hra ag el labour groeit é Breih dré en dud iouank a *Gevredigezh Iouankiz katolik Breih*. En ol e lennou get plijadur er pennad-skritü groeit get Efflam Koed-Skaü, ag en Alré, azivout stad er brehoneg én hur Bro. Konzeu ag er ré furan en des laret Efflam é Kimpér. Trugéré dehon en devout bet en hardéhted d'ou laret ; rak degaset en des chonj elsé d'é gansorted é hes atau én hur Bro tud hag e gar ou iez, hag é ma un devér eit er ré pinüik ha disket, diskoein skuir vat d'er bobl en ur gonz brehoneg en ou ziegeheu. Revou soursius ol er guir Vreihis de cheleu doh en alieu mat e gavér éi livrig sé. L. H.

(1) Eit mæch a liva gradvat n) e ré ul livre brehonek kaer d'er pæmp kloéreg, stadour pé skolaer en dou kavet aveit *Dihunamb* er maian a gomenanderion.

SONNENNEU

EIT ER LAGOUTERION !

Allegro

Kén-téh ma splann er go-leu dé, Ken
 téh ma splann er go-leu dé, Ken-téh ma
 splann er go-leu dé, É saill Gui-gner
 ag é hu-lé, Ken-téh ma splann er go-leu
 dé, É saill Gui-gner ag é hu-lé

Kentéh ma splann er goleu-dé
É saill Guignér ag é hulé.

Lahamb er prèu e lar: Guignér,
En ur zigor en armenér

Ha chetu ean, kent bout gusket,
É lipat é lommig karet.

Lonkein e hra er lom ketan,
En eil zou eit é yab kohan.

« Ivet, me mab, a galon vat ;
Haneh hou lakei de griuat ! »

Hag er hroédur, hantér-kousket,
E skarh en darn hemb grim erbet

En héaul e splann én ti gouli,
Ken diskonfort éi ur loj-ki.

Bara énon ne gavér ket ;
Lagout biskoah nen des manket.

Lagout hiniü, lagout arhoah !
Tré ma krol en argant ér sah !

P'en des lakeit Guignér é sé,
Chetu ean ér vorh é valé !

Ketan tavarn en des kavet,
Ur bolad chistr en des lonket.

« Eit lakat er chistr de zichen,
Tautet lagout é men guéren. »

Lagout dalhmat ! Lagout atañ !
 Tré ma hellou chom en é sañ.
 Chetu ean mēu ! Chetu ean fol !
 Klaskein e hra trouz get en ol !
 É voéz e grén é korn en tan,
 É luchennat hé mab bihan :
 Ur hroédur goann ha maheignet,
 Fréhen truhék ur huéén losket.

Én ti, beta bremen didrouz,
 Tuchant é vou safar ha trouz ;
 Eit er gēh voéz betag arhoah,
 Trouz ha safar ha tauleu bah.
 Ne hellou ket neoah Guignér
 Donet hiniù betag er gér.
 Get er horvad en des lonket,
 Én ur fozel en des krevet !...

JOB ER GLÉAN.

ALIEU MAT

Penaus purjein el loñned

Guehavé é vé dobér a burjein el loñned : chetu amēn petra e zou ret gobér.

Reit de bep lon, revé é oed hagé gorr, muioh d'er ré vras nebetoh d'er ré vihan :

D'er ronsed

Tro-ha-tro de 200 gram pé 1 livr halén Glauber (sulfate de soude), ur huéh hamdé épad deu zé.

D'el lonned-korn

Tro-ha-tro d'un hantér livr pé ul livr halén Epsom (sulfate de magnésie, én ur huéh.

D'en deved

Tro-ha-tro de 50 pé 100 gram halén Epsom, én ur huéh.

D'er moh

Tro-ha-tro de 50 pé 100 gram halén Epsom pé hoah 30 pé 90 gram ivl risin, én ur huéh.

D'er chas

Tro-ha-tro de 40 pé 80 gram halén Glauber, pé hoah 30 pé 50 gram halén Epsom.

É nivéren miz mé é oé bet devizet penaus rein en drammeu sé d'el lonned.

Er. B. L.

SONNEN KOLAZ

Me ga re hé goui et ge noh mar dé hou
 chonj monet pel loh La rein e hrér e vou Ko-
 DI KAN
 laz E zeï im bér de vout hou koaz Ne huélan
 ket dén èl Ko laz Ean pé hañ ni e vou men
 goaz Ur pautr di gras tuan a ga lon N'hel lein bi
 kin ka rein meit on.

ER VAM

Me garehé gouiet genoh
 Mar dé hou chonj monet pelloh :
 Larein e hrér é vou Kolaz
 E zeï émbèr de vout hou koaz.

ER VERH

Perak nahein me santimant ?
 Più hellehé bout falgoutant ?
 M'er lar d'oh sur ha hemb distro,
 Kolaz ha mé hum gar guerso.

KETAN DISKAN

Ne huélan ket dén èl Kolaz,
 Ean pé hañni e vou men goaz ;
 Ur pautr digras, tuem a galon
 N'hellein bikin karein meiton !...

ER VAM

Mar dé Kolaz e zou hou hoant,
 Ni lakei hou kalon koutant ;
 Mes chonj et mat, goah d'oh arzé
 Mar hum gavet diés goudé.

ER VERH

Me gar Kolaz a huir galon,
 Ne hran nameit chonjal énon ;
 M'er guél d'en noz, hag ar en dé,
 Kolaz e hra me leüne.

(DISKAN).

ER VAM

Mab lann Jelig zou minour mat,
 Mab lann Jelig zou choéj hou tad
 Un dén iouank èl nen des chet :
 Geton hui gavou eurusted.

ER VERH

Mab lann Jelig e zou bihan :
 Haval é doh ur horrigan !
 E vléuen ru ne blij ket d'ein,
 Nag é fri hir nag é veg moén !...

(DISKAN)

ER VAM

Hui faut d'oh kavet braùité,
Er pèh ne bad nameit un dè.
Me merh, get hou chonj aheurtet,
Hui glask troieu, red é laret.

ER VAM

Hou pen skan e hrei hou koaleur,
Mes kleuet mat me merhig peur,
Ne hrei mui vad d'hou mam
[d'hou tad
Seùel arnoh ou deulagad...

ER VERH

Saill e hra me halon get joé
E chonjal é Kolaz bamde ;
E vlèu milèn, é lagad glas,
E lak énonn ur joé ker bras!
(DISKAN)

ER VERH

Ne vern penaus é vou genoh,
Me hrei me chonj, nitra suroh.
Guel é genein kol mem buhé
Aveit troein kein d'em haranté.

EIL DISKAN

*Ne huèlan ket dèn èl Kolaz
Ean pé hañni e vou men goaz
Un dèn mat é ha kriù ha'braù
Me lar : Kolaz em bou atañ !...*

KELEN-GLAS.

Dihustelleu er Boulom Uisant

Reskond d'en dihostelleu devéhan a Zihunamb :

- 1^{an} — Ur velin-deur.
- 2ⁱ — Un néh pig.
- 3^d — En dent hag en tead.

* * *

DIHUSTELLEU ARAL

I

Petra eñja d'er stér
Hag e lausk é voellen ér gér ?

II

Goal vam, ihuél tad
Ha bugalé mat ?

III

Un dra hír, stléjennek
E dréz naù bod haleg ?

(Er reskond d'en dihostelleu-men e vou kavet é DIHUNAMB ben er huèh ketan).

ER BOULOM UISANT.

ER GUÉRÉN

Goudé bout lennet er pennad-skriù ar er ruchenneu get térenneu distag, kalz a lennerion *Dihunamb* en des goulennet penaus gobér aveit kanpen er guérén ér ruchenneu sé. Chetu amen un tamig deviz azivout en dra zé.

Paud mat a dud e chonj e hes éleih a labour get er ruchenneu térenneu distag ha kement sé e vir a brenein anehé Fariéin bras e hra en dud sé, rak nen des distéroh na diboéniusoh labour aveit gobér ardro er ruchenneu sé.

Kentéh èl me ma staget en taul-guérén doh er bar, héjet ean én ur ruchen plouz, èl me hues guélet er gobér, ha lausket er guérén d'hum zastum.

Ar dro kuh hiaul, hui e gemérou er ruchen plouz é pehani hum gav en taul-guérén ha hé héjou doh en diaraug ag er ruchen térenneu distag.

Én diabarh ag er ruchen-men nen des nameit en días ; er sulér e zou tennet anchi. Er guérén e bignou aben kaer én ou lojeris neùé ; mes mar des chomet ur huérénen benak ér ruchen plouz, lakeit honen ar hé hosté, ur paz benak doh er ruchen aral : en dé arlerh de vitin ol er guérén e vou oeit én ou ruchen neùé.

Adal nezé ne vé mui soursi erbet de gemér geté betag er gouian. D'en termén-sé é rer ur sél én diabarh ag er ruchen aveit skarhein er préued hum gavehé eni ; rak ér ruchenneu koed e saù liés mat préued. Un dèn un tamig kustum e hra el labour sé en ur berrig amzér.

D'en neùé-han, é vé ret gobér un taul chub d'er ruchenneu koed èl d'er ré plouz.

En días, revé er biùans en dé kavet er guéren. e arriù lan tro miz méhéuen. Kentéh èl ma vé guélet é arriù de vout lan, é vé lakeit er sulér en é léh. Elsé, er guérén e hel labourat hemb dihan erbet.

Ag er sulér, a pen dé lan, e hellér tennéin 40 livr mèl. Mar doh én ur vro hag e gav er guérén ou goalh a vouid éni, ind e hel lañnein diù huèh er sulér-sé en ur blé.

Beta bremen, èl ma huélet, nen dé ket bras el labour pen dé guir ne vé groeit nameit èuèhat petra e dremén ér ruchen. Aveit tennéin er mèl é vé un tamig muioh a labour.

Ne vé tennet ag er ruchen nameit er mèl e vé ér sulér. Eit kement sé e vé mogedet er guérén aveit ou lakat de guitat er sulér

ha de zichen d'en dias. A pe vé dichennet rah er guérén d'en dias, saüet er sulér ha kaset ean genoh d'en ti aveit er skarhein.

Er ré ne hanaüant ket er ruchenneu get térenneu distag e vé souéhet é kleuet e vé gelllet sellet én diabarh ag er ruchen hemb lahein er guéren. Nen des neoah nitra ésoh.

Get ur houél ar hou pen manegeu pé loreu glan ar hou tehorn, ne hues chet de zoujein flem er guérén nag é saillehent ol arnoh ; mes, get hou mogedér, hui e lam geté memb en hoant de flemmein.

Er mogedér lakeit un tamig lién glubet é deur hag e vou bet é tistranpein salpestr. Kentéh él ma vou kroget en tan énon, ean e daulou éleih a voged. Huéhet nezé deu pé tri bouillad moged é pep korn a hou ruchen ; ha groeit un dihan.

Ne faut ket gobér ré a voged ar un dro, rak nen dé ket aveit mougein er guérén é vé groeit kement-sé, mes cit ou fenveüein. A p'arriü er moged geté, er guérén e hëj ou diüaskel aveit hum zijabein anehon hag e blant ar en térenneu aveit ivet mél épäd ma hellant. Un tamig arlerh, reit endro deu pé tri bouillad moged dehé ha groeit hoah un dichuéh. Ha dalhet elsé beta ken ne gleueet un trouz bras é kement korn e zou ag er ruchen.

Nezé e helleet dizolein hardéh mat er ruchen : guérénen erbet ne anséou mui hou flemmein. N'hellant mui néjal anéhé, get er horvad mél e zou geté.

Un dra farsus bras é guélet er guérén e krapein nezé doh en térenneu get eun a goéh ; mar zigoéh dehé chanjein léh, ind e goéh d'un tu e goéh d'en al, haval mat doh er chistrerion e huelér é trémén en deu du ag en hent é vont geté, hag é koéh, ben er fin, ér fozel !

Adal nezé e hellet gobér anéhé rah er péh e gareet ; hui e hel memb chubein ér méz er ré anéhé e bra en dal d'oh : n'hellant mui na hum gondui, na hum zihuen.

És erhoalh é d'oh enta nezéténnein houmél ha gobér hou labou-rieu aral, épäd ma vé er guérén é fiazein ou horvad mél.

J. GUILLERM.

De gomenanderion « Dihunamb » :

Komenanderion *Dihunamb*, er ré anéhé e gasou d'emb pear timbr a dri blank e reseuou, ol d'un dro :

1^{oo} *Sonnennen er Vro* (3 nivéren get en tonnieu) ;

2° *Sonnennen er labourér doar* ;

3° *Eit Farsal* ;

4° *Breih-Izél* (sonnen, get en ton) ;

5° *Guerzen en Inéanneu* (get en ton)

groeit pé dastumet, eil er Bobl, get Loeiz Herrien.

KROÉZ ER MORAÉR

Eit pesketerion Breih-Izél.

Nen des chet ur martelod é Breih hemb ne hanaü kéréng en Intel. A houdé guerso honen e zou brudet rah en hur hornad doar én arben ag er goaleurieu spontus e arriü ker liés én hé beg-mor. Ur milin, é kreiz er gouian, é oé goleit en aud a dud glaharet. Mes, laret hui d'ain, petra e oé kauz d'en ankin e huelér elsé merchet ar en ol faseu ? Cheleuet ur voéz é krial : « *Santéz-Anna é !* Sellet me fautr, sellet ! »

Bremen é spurmanté duhont, é kreiz er vrumen, ur vag get hé gouélieu guen displéget él diüaskel ur goélan é néjal guiü ha skan én tarheu.

A gauz de honeh, péchanj, é oent poéniet ar er hé.

A nebedigeu élkent, *Santéz-Anna* e dosté d'er porh. Dré bep diü huéh en hé guélér bremen é reskond d'er sineu e krér dehi a ziar en doar. En dra-men e gasas kuit er glahar hag e zegasas ur min-hoarh ar faseu en ol.

Chetu er vag disohet, ha taulét dehi en anhor. Er moraerion, get hireh, e grap ar er hé ; n'ou des chet ean guélet a houdé pemp plé. « O Bro karet, emé ind, deit omb hoah ur huéh d'hou kuélet. » Unan e vok d'é dad, d'é vam, d'é vredér ; un aral d'é voéz, d'é vugalé, hah e gemér, eit er sterdein étré é zivréh, er bihannan anéhé ; ean en des en hanaüet eit bout é groédur doh é vin hemb kin. Péh ur leliné ! Péh ur bourusted !

Mes é kreiz er bobl tud men ur taul kri e saü. Tra blaoahus ! Ur moraér e zou astennet ar greiz er hé. Ean eüé en doé ur pried ha pear a vugalé. Ean eüé e zou dichennet a her eit ou bokein ; mes péh tarh-kalon ! É léh é zurhunel get hé fousinedigeu joéius, ean e huélas é vam gusket é du é tont én arben dehon Un herrad arlerh é koéhé vatet, é zeulagad troeit én é ben, haval doh un dén marü. Diskaret e oé bet él ur huéen skoeit get er gurun.

Neoah, e laré é gansorted, ne oé ket hardéhoh, nerhusod dén de gas ha de zigas *Santéz-Anna* ér léhieü danjerusan Nitra ne hellé er spontein. Bremen pen dé divatet, ean e houil, ia, ean e houil d'é voéz, d'é vugalé ; nen des chet mui anehon kroédur erbet, hañni nameit marsé é vab kohan e zou oeit kuit tri blé-zou ; mes a houdé nen des chet bet gouiet doéré erbet dehon : Kollet é merhat.

Kaset é bet er martelod d'er ger. Erauk arriü én é di en hum gav ur groéz plantet én ur roh : étal er groéz-sé en doé laret kenevou

d'ê dud érauk kuitat. A pe dreménas er moraér dirak er groéz, é zeulagad saüet trema er Hrist, ean e laras : « Amen, ia, amen é chomein beta ken ne huélein me fautr ; Nezé konzet d'ein a gonfort !... »

Arlerh er honzeu-sé laret get ur voéh chifet, ean e zas d'ê di. Amen é skuillas dareu huerù é huélet er guléieu gouli, en armenér alhuéet hag er chapelet doh er vangoér. Ean e gemér er chapelet én ur huanadein : « Hani me moéz, emé ean. Nag a bédenneu e zou bet laret aveïdon arnoud té !... » Hag ean er laka éndro én é léh, goudé bout boket d'er védalen staget dohton.

En drebad-sé, en noz e zas, hag er moraér e ridas de dal troed er groéz, ul lantern geton én é zorn.

Meur a suhun e basas elsé, hag er martelod e oé sellet get en dud él unan fol. Un noz a viz huavrér, er mor hum foéuas azrebi inizen Groé betag er Gerveur, hag e drouzas divalañ. En noz sé, adal er groéz, er moraér e huélas ur vag é tont ér hoah ; hag ean saillet en ur vagig eit kas sekour d'hi, rak skoeit e oé ar bank sabl Beg-en-havr.

Eih dén e oé én akipaj ; prest e oent d'hum gol ; er vag e ié d'er sol. Eit hum sauvein er moraerion e grogas, eit hum zerhel ar en deur lod é guerni, lod é ruañneu. Dré hoaleur, ur pikol houlen vras e darhas ar ou fenneu, a pe oé er vagig é ar rü geté !... Ur martelod hemb kin e zas d'el lein. Hemb doujein, er moraér kalonek hum daulas ér mor eit sekour get er peurkeh martelod donet betag en doar.

Pél leüiné eiton a pe zas éhon, é sellet doh er pautr saüvet, hanaüein é vab kohan !

IANN AB GUENNOK.

GUERZEN

Breih-Izél hag hé bugalé divroet⁽¹⁾

*O keh Bretoned divroet,
Pél doh Arvor ne chomet ket ;
Er guignéli 'zou deit éndro,
Distroët él-dé trema hou pro.*

Hous Iliz goh, deit d'hé guélet,
Eni é oh bet badéet,
Iliz hou ketan komunion,
Ti a bedén, ti a bardon.

Breih-Izél hou mam, mar dé peur,
En des eid-oh ur galon eur,
Ha Breih-Izél e vour guélet
En dro d'hi ol hé mabed.

Ar béieu karet hou kerent
Deit de zeuhlinein él agent ;
Amen en inéan treménet
Get er ré viü 'zou sekouret.

Breih-Izél get bras karanté,
Pe oeh bihan, hou luchenné
E kannein d'oh hé guerzenneu,
Guerzenneu goh, ré hun tadeu.

Eit ankoéhat ol hou poénieu
Deit de valé dré hun mézeu,
Brug ha benal sammet a vleu
E zigorou hou kaloneu.

Breih-Izél en des hou maget
Get bara du, ne laran ket,
Bara segal, kuék d'er galon,
A p'en débrér é: vro breton.

Aveit kousket huék ha didrouz
Deit hoah de chom d'hun tiér plouz
En-hé n'en dés dergei erbet
Un trezeu mén, ne laran ket.

Get pegement a vadeleh
E voké d'oh a pe ouileh,
D'hou kaloneu lan a dristé
Na douset konzeu e laré.

Deit de verüel d'hou pro karet,
Etal-domb de vout interret,
Er marü, amen, e zou dousoh
Doar er véred e zou skañnob.

Breih-Izél eid-oh e dolpé
Plijadurieü ha letiné ;
El é Breih-Izél ne gavér
Nag éreden na pardon kaer.

De Vreih-Izél deit, kanvroiz,
Eit monet tré d'er baraouiz ;
A Vreih-Izél betag en néan,
En hent, mar dé stréh e zou ian.

Pe gol lod a hé Bretoned
Breih-Izél e zou glaharet,
Deit bean, bugalé divroet,
De rein konfort d'hou mam karet.

*O keh Bretoned divroet,
Pél doh Arvor ne chomet ket ;
Er guignéli 'zou deit éndro,
Distroët él-dé trema hou pro.*

FANCH BOBELAN.

(1) Er huerzen men e heller kan ar don : Guerzen er valh (Po. gomer er valh ha hittel...)

Sant Armél

ABAD

Mar dé chomet biù ha nerhus er fé é Breih-Izél betag en amzér men, d'er sent arlerh Doué é téliamb laret trugéré. Ind é, dré hou fredegeu hag er skuir-vad ag hou buhé santél, en des hadet er guirionéieu ag er relijion é kalon er Vretoned, ha don é mant grouiennet.

Émesk er sent madelèhus sé konzamb, én nivéren-men, a sant Armél.

Armél ne oé ket gañnet ér vro-men; a Vro-Sauz é oé saüet, ardro er blé pear hant deu ha puar uigent. É dud e oé a rank ihuél, pinüik a vadeu en doar, pinüikoh hoah a vadeu en néan. Get ur guir garanté ou doé disket a vihan d'ou hroëdur hanaüein Doué, er harein ha sentein doh é hourhemenneu. Armél e oé é vrasan plijadur kleüet konz a Zoué ha diskoein e hré dré é évreu a groëdur é vehé bet ur guir gristén. Kaset e oé bet d'er skol. Er skolieu ér vro-sé ne oé ket skolieu *hemb Doué*, el bremen én hur bro ni hag aveit gouarn ou fé nerhus hag ou halon divlam, er vugalé n'ou doé meit cheleuet doh ou mistr ha gobér eldé. Émesk er skolaerion, hañni ne laké mui a boén eit Armél de greskein ér santeleh ag én abilted. Karet e oé get ol é gonsorted hag ind e laré é konz anehon : « haneh e zou ur sant ! » A hordé guerso, unan ag er skolaerion e oé klan get en derhien hag é inean e oé burtellet get er fal chonjeu. Un dé ean e gemér mantel er sant ha kentéh m'en dés hi lakeit ar é ziskoé en derhien e ia kuit hag en tantasio-neu eüé.

Armél en é bedenneu gredus, e houlené get Doué diskoein dehon é volanté santél eit é stad a vuhé. Hoant é galon en dougé de vout béleg. Un dé, ean e gleuas kannein én iliz er honzeu-men ag en Aviel « *En hani ne lausk ket ol er péh en des, n'hel ket bout ur guir disipl d'ein.* » « D'ein mé, e chonj er sant, é lar en Etru Doué er honzeu sé. Kenevou kerent hag amied, kenevou mem bro karet; madeu, plijadurieu, kenevou hemb ankin erbet. » Epad ma klaské lod ag é gansorted en derhel ér vro, lod aral e vennas gobér elton. Ha chetu ind ar er mor é monet trema Breih-Izél, trema bro er Sent. É eskobti Léon ou des doaret, tost d'ur hoed bras. Érléh-sé é hes bet saüet devéhatoh ur barréz hag en des sant Armél aveit patrom; hanüet é Plouarzel, de laret-é pobl Armél.

Er sant e saüas ur chapél é kreiz er hoed hag én dro dehi lojel-

leu aveit-ton hag aveit é gansorted. Biüein e hrent inou él meneh santél, é hobér er penijenneu kaletan. En doar nuah e oé ou gulé, fréh er gué ha grouiad lezeu e barré dohtë a verüel get en nan, deur ur fetan e dorré ou séhed. Choéjet ou doé Armél aveit ou mestr; en ol e senté doh é gonzeu hag e hélié er skuir-vat e ré dehé.

Kaer en doé bet er sant monet pel doh er bed, er brud ag é santeleh e drézas er hoed hag eias pelloh eit Breih-Izél ha betag er roué a Frans, e oé nezé Childebert. Er roué e hourhemennas dehon ha d'é veneh monet d'er guélet ha de chom d'é baléz. Ind e ias é chonjal ér vad ou devehé groeit d'er roué ha d'en duchentil ag é di. Inou él en ou hoed a Vreih-Izél, ind e dreméné en dé hag e lod muian ag en noz é pedein, é predeg, é hobér penigen. Er roué e vouré bras anehé; sentein e hré él ur hroëdur doh ou alieu ker mat. Neoh en dud santél sé e houlenas get er roué ou lezel de monet éndro d'ou hoedeu, pel doh trouz er bed. Ean e cheleuas ou feden hag e ras de beb unan anehé ur loden doar aveit biüein. Armél e ouilé é laret kenevou d'é vredér; rak er roué ne venné ket er lezel ean de vonet geté; ker fur e oé er sant, ker mat é alieu, ker santél é vuhé, ma oé bet dalhet hueh vlé pé ohpen é paléz Childebert. Get eun a zisplij de Zoué, er roué er lauskas de héli hoant é galon; eit diskoein é hradvat, ean e ras dehon un dachen doar é bro Roaon. Armél e saüas ino ur menati kaer.

En amzér-sé er vro e oé losket get er séhour; punseu ha fetañieu e oé oeit de hesk. En ur gér, étal er menati ne oé mui gran deur erbet; er sant, dré é beden, e lakas en deur de seüel ag en doar. Fetan sant Armél e vé ataü groeit ag er vamen deur sé.

Ur huéh aral, é oé er sant é monet d'en iliz : ur héh peur draillet guet er guéndr e oé ar en hent é houlen en alézon. Armél en des truhé doh er hlaskour hag ean e lar dehon : « É hanü Jésus-Krist saüet ha kerhet. » Er peur e saü hag hum lak de gerhet; guelleit e oé bet dré beden er sant.

Un nivér bras a dud klan. a ré maheignet e zé d'er menati hag e ié indro iah ha divaheign, é trugérékat Doué hag é servitour sant Armél.

Eit kavouit er peah ha biüein didrouz, er sant e ias trema bro Léon de huélet é gonsorted e oé ino. Ar en hent ean e bredégé en Aviel d'en dud dihouiek a ziar er mézeu; ker splann é tiskoé dehé er guirionéieu ag er Relijion ha kement a vurhudeu e hré ma lakas un nivér bras a dud de vout guir gristenion. Émesk er mirakleu en dés groeit sant Armél chetu unan e gavér merchet en é vuhé. Ur ser pant eahus e chomé é ribl ur stér hag e hré kement a zroug ma

oé er vro abéh ur skont anehon. Er sant e bedas Doué gredusan ma hellé de zonet d'er sekour; en treno, arlerh en overen, ean e ias trema groh er serpant get ur stol en é zorn get er gonfians en é galon. Ol en dud e dehé pèl, Armél ne gréné ket. Lakat e hras er stol ar goug er serpant, hag er lon fal, deit de vout don el un oén, e ias betag er stér. — « Aberh Doué, e laras dehon er sant, hum dault én deur-sé. » Er serpant e sentas hag e oé bet bét e ber amzér. Ol en dud ag er vro e zas de drugèrkat sant Armél.

Er sant, pe oé deit éndro d'é venati, e dreménas en achimant ag é vuhé é pedein, é hobér er penijenneu kaletan. Tostat e hré é dermén devéhan; Doué ean memb en doé laret dehon dré un El é vèhé oeit ag er bed men en dé arlerh gouil Maria-Kreiz-Est. En dé sé ean e laras hoah en overen dirak un nivér bras a dud e oé deit d'er guélet eit er huéh devéhan. Kent en noz é oé marù.

Sant Armél e zou inouret é kalz a barrézieu a eskobti Guéned. El loden vrasan ag e relegu hum gav é iliz gaer Ploermél.

Er sant ma konzamb anehon e zisk d'emb dilézel en treu ag er bed men eit chonjal a zevri a salvein hun inéan.

Allas! nag a dud ne chonjant meit ér vuhé-men hag e ankoéha ou salvédigeh!

Armél e zou un hanù ag er ré kaeran àe rein d'er vugalé.

F. F.

LENNET EN DRA MEN :

Ni e houlen é pep borh, léh nen dé ket hoah hanaüet hun dastumaden, un dén (pautr pé merh) aveit guerhein *Dihunamb*. Pep nivéren e goust deu vlank. Un hantér blank dré bep nivéren, e lauskamb eit ou foén get e ré e garou hum vellein a gement sé.

Ni e gemér endro en nivérenneu e vé chomet hemb bout guerhet.

(Skriü er betan guellan de renér DIHUNAMB, 58, ru er Porh, én Oriant).

El labourér hag é vugalé

(FABLEN)

Labouret, labouret dalbmat.

Aveit pellat er heuranté

Er guellan tra zou labourat.

Ur labourér pinüik klan bras ar é hulé,
E dolpas kent merüel é vugalé gloézet.

« Tuchant é hein d'er bé, mem bugalé karet,

E laras ean én ur houïlen :

« Me garehé, kent treménein,

« Dizolein d'oh un dra sérius.

« Dihoalet mat a huerhein de hañni

« En dachen-men ken présius;

« Rak un trézol e zou kuhet éni,

« É pé tachat? ne houïan ket;

« Mes, bugalé, mar labouret,

« Hui e gavou, nitra suroh,

« En trézol-sé devéhatoh.

« Digoret hou parkeu, toulet, aret, blonset;

« Ne faut ket ma chomou korn na koïgnel erbet

« Hemb bout troeit ha distroeit, hemb bout sellet perhuéh.»

Arlerh marù er boulom, er vugalé kentéh

E gomansas arat é kement korn e oé

Er gomenand chomet geté.

Er park labouret mat e ra dehé muïoh,

Ha kent pèl é mant pinüikoh.

Argand nag eur kuhet

Én doar ne gavant ket.

Mes en tad kent monet d'er bé

En doé vennet diskoein dehé

Penaus en ur labour grédus

E hes un trézol présius.

STEVAN K.

Cheü amen hanüeu er Vreihis hag er Vreihadézed vat en des veit en dorn aveit seüel DIHUNAMB :

(Kandath)

EN DUCHENTIL :

Lami, député en Oriant, 1° l. ; Vallé, renèr *Kroéz er Vretoned*, 10 l. ; J. Loth, ke lenneur brehoneg é Skol-vras Roaon, 20 r. ; abad Guillemot, 1 sk. ; Denot, apotikér é Pariz, 8 r. ; abad Gouarin, 20 r. ; Bellegeu, person Sené, 6 r. ; abad Josset, 4 r. ; abad Olièreu, 4. ; abad Runigeu, 8 r. ; abad Donnerh, 10 l. ; abad Baron, 4 r. ; Epié, marhadour-gran én Henbont, 20 r. ; abad Er Rohelleg, 4 r. ; Abraham, mestr-skol é Herbignag, 12 bl. ; abad Perrot, a Sant-Vougé (Pen er bed) 1 sk. ; abad Breureg é Prederion, 8 r. ; abad Pradeu, 20 r. ; En Ihuél a Vreleüiné, 4 r. ; abad Er Porh, 4 r. ; abad Allain, 20 r. ; Ur peizant a gartér Sevelin (Kaudan) 4 l. ; abad Breureg a Velrand, 8 r. ; abad Gaillard, 1 sk. ; abad Jaffré, 18 bl. ; F. Even (Kar-é-vro), barh, é Landregér, 10 r. ; abad Er Strat, 20 r. ; abad Guillevig, 20 r. ; J. P. Kalloh, 6 r. ; Rojer Grand avokad, 4 r. Pichodo, person Plañour, 8 r. ; abad Jouan, 20 r. ; abad Rieu (St Paderu Guéné) 6 r. ; abad Er Goff (Lokmikélig) 20 r. ; Er Guellaut, person Guidel, 20 r. ; abad Robin, 4 r. ; abad En Douarin, 20 r. ; abad Er Fur, 10 l. ; abad Er Palleg, 4 r. ; Er Men (Er Pagan) barh, 8 r. ; Job er Gléan, 10 l. ; Er Ber (Ab Alor) barh, 10 r. ; abad Jacob, 4 r. ; abad Gadebur, 4 r. ; abad Bessi, 4 r. ; abad Forbin, 4 r. ; En Dault, livrou é Pariz, 4 r.

En amézel F. Er Penher, 4 r. ; en amézel I. Er Penher, 4 r. ; (*eil donézon*) ; en Intron Er Melinér, 20 r. ; en amézel F. Er Boulbar, 4 r. ; en amézel J. Er Boulbar, 4 r. ; en I. Er Hor, 4 r.

Inour d'er ré zé ha t'ugéré.

(*De ganderhel*).

LIVR BUGALÉ MARI get pédenneu d'er *Huerbiéz* ha *histoériu gaer*, groeit get en E. Chatton, chanoén a Eskobti St-Briek, ha lakeit é brehoneg Guéné get en E. Iouañ Stevan.

442 pajen, get ur skéden vrap, liüet.

Er livr sé e vou kaset d'er ré ag hun homenanderion e gasou 7 timbr a dri blank d'emb. (Distalet e vou d'er ré e boulenou pemp de nebéan).

BELZEU

DIHUNAMB e vé mollet beb eil miz. Pep nivéren e vé guerhet DEU VLANK. Er bléad e goust DEK BLANK *bag e vé péet érauk.*

Eit hun sekour de *vraat* ha de *greskein* DIHUNAMB é ma guel kemér ur gomenand blé.

DIHUNAMB e gouzou ag en ol livreu e vou kaset DEU anché dehi. A pé ne vou kaset mameit unan é vou embannet hemb kin.

Pédein e hramb er ré e hanaü er muzik de ziskein en tönneu ag er sonnenne e lakamb é DIHUNAMB de zeu pé tri dén iouank ag ou hornad eit ma hun stréouou fonusoh er sonnenne sé ar er mézeu ha ma hreint émbér d'er sonnenne gallek lous skarhein er méz ag hur Bro.

Dalhet perpet ébonj ag en dra men : DIHUNAMB nen dé ket dastumaden deu pé tri dén MES HANI OL ER VREIHIS AG ER MORBIHAN. Nen dé ket aveit gouni argant de hanen pé de haneh é ma saüet, MES AVETT SEKOUR ER VREIHIS.

Rak sé pep guir Vreihad e zeli rein en dorn d'emb eit ma hellou en dastumaden men *GOER VAD* ; hag er guellan féson d'hé lakat d'bobér vad e zou klaskein dehi lenneurion ha drest pep tra komananderion.

É T I L A N G R É E

HORLOJOUR HAG ORFÉBOUR

É korn ru er Porh ha rabin er Bov, ÉN ORIENT

É kavér :

Horlojeu, montreu ha chalenneu a bep sort. Bizeuier kaer ha brageriseu aral Bloukeu giz er vro, ré vrap giz koh, ha réral giz neüé get hermined, aveit tokeu ha boten mihér. Boketeu eured.

Eit bout digeméret ha chervijet mat, herhel de di Langrée.

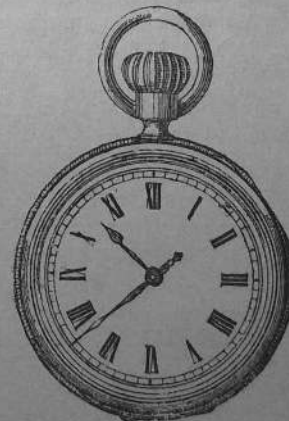
Inou e pren en dud iouank ou brageriseu.

EN E. LANGRÉE EN DES TIÉR ARAL :

É GUÉNED, 4 ru Billaut.

É KIMPERLÉ, ru er Skolieu.

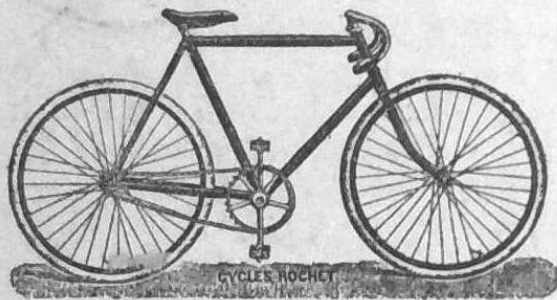
Konzein e hrér brehoneg én ti ér se.

EMBANNEU

Er *linennad* embann e goust 5 plank. Er *bajennad* embann e goust 20 livr : un hantér pajennad 11 livr, hag ur hart pajennad 2 skouid. Eit ur bléad embanneu é vé distaulet ag er hart.

Ti E. Teutroy, **A. AUGEREAU**, deit én é léh
15, ru er Fetan (Rue des Fontaines) én **ORIENT**
E huerh Kiri-Tan, Ronsed-Hoarn, Fusillenneu hag Armaj Aral,
Koutelleu, Autenneu-Bageu, ha Dornézeu dré bétrol

Kaspen e hra pep tra eit lakat goleu elektrik ha goleuier aral én tier.

Ean e ra alieu mat ha kentélieu aveit nitra d'er ré e bren én é di.

É gardi aveit goarn er Hiri-Tan hag el labouradek e zou ar en Hent neüé (cours Chazelles) étre er gar vras hag er gar vihan.

Tud en ti e gonz brehoneg

ÉN APOTIKÉREH KREIZ KÉR

(Pharmacie Centrale)

(Ti **RENOULT**, kent)

61, ru er Morbihan (ru en Iliz) ha ru des Colonies én **ORIENT**
dalhet dré en E.

J. BELLEISSUE

APOTIKER AG ER HETAN SKLAS A SKOL VRAS PARIZ

é kaver drammeu, lezeuaj, ha remedeu a bep sort eit en dud hag el lonned. En dud a ziar er méz e ia gozik rah d'en ti zé de glask ou zreu, rak ma vé digeméret mat ha chervijet mat en ol.

En Apotikér e houi konz brehoneg

É TI ER HOUIF GIZ ER VRO
I, MAILLARD
30, ru en Iliz, én **ORIENT**

Hui e gavou kouifeu brodet groeit paré kaer pé dantel brodet a pep sort. Séieu, boneteu ha dillad badéent eit er vugalé vihan Boketeu eured ha seiennu-fest.

TUD EN TI E GONZ BREHONEG

TOKEU BREHONEK

24 ru des Colonies, én **ORIENT**

A. MINIAOU

Guél ha marhad matoh eit é léh aral

Mersereh ha gloannaj

Mab en E. LE PAN, e iei de zerhel adal er hétan a huenholon, un ti-guerg mersereh ha gloannaj én Orient, 73, ru er Morbihan, étal en Iliz. — En dud a ziar er mézeu e vou groeit er guellan digemer anehé en ti-zé.

Tud en ti e gonzo brehoneg

É ti Er PEUTREG,

é borh Melran

e kavèr glustreu giz er vro kizellet ag er haeran

En eùehour : Stén LE BAYON

Mollet é ti en E. LE BAYON, 69, ru er Morbihan, én Orient